

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ПРИРОДНИЧОГО МУЗЕЮ У ФОРМУВАННІ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ ДІТЕЙ

Однією з найважливіших функцій Державного природознавчого музею НАН України є його освітньо-виховна робота. Поєднуючи просвітницьку і наукову діяльність, музей використовує свій науковий потенціал для формування цінностей та втілення ідеї сталого розвитку суспільства та світу.

Акції та різноманітні події в музеях, особливо дитячі, збільшують його аудиторію, оскільки основною за кількістю віковою групою відвідувачів будь-якого музею переважно є діти та учні шкільного віку. Однією з форм взаємодії між дітьми та музеями є проведення різноманітних дитячих акцій, в яких діти є героями історії, казки, легенди, розповіді. Дитячі акції при Державному природознавчому музеї лише починають впроваджуватися проте вже стає зрозуміло, що існує значний попит на неформальну природничу освіту.

Традиційною стала акція "Пташина писанка", що відбувається кожного року напередодні Великодня. Основна аудиторія, на яку розрахована акція – діти 2-13 років. Ідея акції полягає в тому, що діти розмальовують білі курячі яйця в кольори та візерунки, які властиві яйцям птахів у природі. Діти відчувають себе добрими героями і допомагають птахам відновити втрачені візерунки яєць, що прописано спеціально створеною казкою. Впродовж акції волонтери допомагають дітям більше дізнатися про пернатих, що живуть біля нас – як вони виглядають і як співають, для чого їм гнізда. За 6 годин тривалості акції одного вихідного дня її відвідує близько 500-600 дітей.

2013 року музей вперше долучився до традицій Європейської ночі музеїв, відкривши двері для безкоштовних відвідин від ранку і аж до ночі. Близько 2600 відвідувачів здійснило "подорож у минуле". Побачивши історію музею у фотографіях, дізнавшись про найцінніші знахідки музею, кожен зміг потрапити й до епохи мамонтів і волохатих носорогів. Ще більше пощастило маленьким відвідувачам перших годин після відкриття – вони долучилися до створення зображення мамонта з природних матеріалів. Хто ж прийшов пізніше, мав унікальну можливість сфотографуватися з новим експонатом музею – "Старунським мамонтом", створеним відвідувачами. Ця подія мала особливе значення, оскільки залучила до музею людей всіх вікових категорій.

Цього ж року для дітей з Лаврівського дитячого будинку був організований квест, де діти зуміли об'єднатися у команду і докласти максимальних зусиль, щоб команда пройшла всі завдання і розгадала, де захований приз. Завдання мали науково-природничий характер і показали дітям, що таке наука, якою вона може бути захопливою, що мало на меті заохотити їх до подальшого пізнання.

Як дати нове життя використаним пет-пляшкам? Чи можливо їх "оживити" у вигляді медуз? Цього можна було навчитися всім охочим на майстер-класі

"Відкритий океан", де діти могли подивитися пізнавальний фільм про медуз і власноруч зробити собі медузу.

Для дітей молодшого шкільного віку цікавою формою навчання є пізнавальні тематичні заняття, розраховані на групу до 20 осіб. В часі осінніх канікул проведено таке заняття "Як формуються скам'янілості?". Діти з наочними матеріалами дізнавалися, що таке скам'яніння і скам'янілості, які бувають види, як вони утворюються і які таємниці природи можуть розкрити, й пробували змоделювати процес.

У 2013 р. започатковано лекторій "Наукове горище", де проводяться лекції на різну тематику. Учні і студенти можуть почерпнути для себе додаткові знання до своєї освітньої програми, а дорослі шукають відповіді на свої запитання щодо пояснення процесів, що відбуваються навколо нас.

На базі тимчасових виставок та з допомогою науковців музею вчителі біології, хімії та навіть інформатики провели декілька тематичних уроків. Відкриття такої можливості у нашому музеї для шкіл є дуже важливою, оскільки проведення тематичних уроків в музеї стало невід'ємною частиною шкільних програм.

За короткий час проведення освітніх акцій у музеї для різних вікових категорій дітей стає очевидним значний попит на неформальну природничу освіту. Важливо й надалі підтримувати традицію започаткованих форм роботи і вводити нові, оскільки формування еколого-етичних цінностей з раннього віку сприяє гармонізації взаємозв'язку людини і природи та зменшення негативного впливу на довкілля.

І.С. Позинич, Х.І. Дяків

Державний природознавчий музей НАН України, м. Львів
e-mail: pozychka@gmail.com

Публікацію здійснено в рамках проекту "Природничий музей: від теорії еволюції життя до практики живого музею" за підтримки програми "Динамічний Музей" Фонду Ріната Ахметова "Розвиток України"